

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 OsloStudie og FoU
Saksbehandler: Kjell Ove Kjølås
Besøksadr:
Telefon: 69215012
E-post: kjell.o.kjolaas@hiof.no
Telefaks:

Deres ref.:

Vår ref.: 2010/1132

Dato: 29.11.2010

HØRINGSUTTALELSE FRA HØGSKOLEN I ØSTFOLD - UTKAST TIL ENDRING AV FORSKRIFTSBESTEMMELSER VEDR. AKKREDITERING AV DOKTORGRADSSTUDIER

Høgskolen i Østfold (HiØ) avgir med dette sin uttalelse til KDs høringsbrev av 31.08.10 om forslag til endringer i *forskrift 1. februar 2010 nr. 96 om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (forskrift om kvalitet i høyere utdanning)*.

Høringsuttalelsen er utarbeidet i samråd med Høgskolen i Buskerud og Høgskolen i Vestfold. Det betyr at de tre høgskolene sender omtrent likelydende, men separate høringsuttalelser.

Departementets forslag omhandler 1) nye minstekrav for størrelse på fagmiljøet og antall doktorgradsstudenter knyttet til studiet, samt 2) en ny mulighet for NOKUT til å fastsette ulike kriterier for hhv. akkreditering og revidering av doktorgradsstudier. Vi vil her kommentere dette i nevnte rekkefølge.

1. Minimumskrav til størrelsen på fagmiljøet og antall doktorgradsstudenter

KD fremmer et helt nytt forslag i denne forskriften om å inkludere minimumskrav for både størrelse på fagmiljøene og antall doktorgradsstudenter ved akkreditering av doktorgradsutdanninger (§ 3-1 nytt tredje ledd). Vi vil først kommentere disse konkrete forslagene enkeltvis, deretter helheten i bestemmelsene om akkreditering.

a) Størrelsen på fagmiljøene:

HiØ har ingen store innvendinger mot en forskriftsbestemmelse som sier at et doktorgradsstudium skal *ha et fagmiljø tilsvarende minimum 8 årsverk med førstestillingskompetanse, hvorav minst seks er i heltids kombinerte forsknings- og undervisningsstillinger og minst 4 har professorkompetanse*. Etter vårt syn er dette rimelige minstekrav som stilles av hensyn til både kvalitet og stabilitet ved et doktorgradsstudium. Et slikt minstekrav vil også kunne fungere som et incitament for fagmiljøene til å søke samarbeid med andre om utvikling av doktorgradsstudier (og da kanskje særlig for de minste fagmiljøene i sektoren), med de muligheter som dette kan innebære for spennende nyvinninger innen doktorgradsutdanninger i Norge. Imidlertid vil vi peke på at det finnes mindre, men faglig sterke fagområder som i perioder kan få problemer med å oppfylle kravet om minst 4 professorer. Vi vil derfor anmode KD å ta inn en formulering om at dette kravet må sees over en tidsperiode på minimum 4 år. Dette vil sikre et fagmiljø mot å miste sin doktorgradsakkreditering på grunn av at man midlertidig kommer under det formelle kravet.

b) Antall doktorgradsstudenter:

HiØ vil stiller seg kritisk til det tallfestede minstekrav som foreslås om at *institusjonen må videre kunne dokumentere at den har kapasitet og rekrutteringspotensial til å knytte minst 20 doktorgradsstudenter til studiet i løpet av fire år etter oppstart. Institusjonen må kunne sannsynliggjøre at den over tid kan opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 20 doktorgradsstudenter.*

Et stort volum i studentmassen er ikke nødvendigvis ensbetydende med høy kvalitet, og KD stiller med dette opp et krav som kan vise seg å være for rigid for fremveksten av nye doktorgradsutdanninger. Det er mange faglige nisjer innen akademien, og samfunnets behov for forskningsbasert kunnskap er økende innen stadig flere fagområder. Dette forslaget vektlegger imidlertid utdanningsaspektet i doktorgradsutdanningen mer enn forskningsaspektet, og vil kunne få akademiske implikasjoner for små fagmiljøers muligheter for etablering av doktorgradsprogrammer. En konsekvens av en slik modell, som i så stor grad framhever bredde som den riktige formen, kan være at den til slutt vil ta brodden av spisskompetansen og gjøre den vanskelig å opprettholde. Vi ser ikke på dette som en ønskelig utvikling.

Etter det vi kan se vil forslaget begrense antall tilbydere av doktorgradsutdanning, ved at kun store vil kunne oppfylle et slikt krav. Oversikten over antall avlagte doktorgrader i Norge (jf. informasjon fra NIFU Steps doktorgradsregister per sept. 2010) viser at flere akkrediterte doktorgradsutdanninger ikke lever opp til den foreslåtte forskriftsbestemmelsen omregnet i uteksaminerte per år, og at det nesten bare er de største universitetene og enkelte vitenskapelige høyskoler som vil kunne passere et slikt nåløy. Det er dermed ikke sagt at de andre doktorgradsutdanningene ikke er kvalitativt gode og ikke har bidratt med verdifull kunnskap og oppbygging av levedyktige forskningsmiljøer.

Vi ser selvsagt mange fordeler ved større miljøer som både vil komme studentene og fagmiljøet til gode, og er ikke motstander av verken robuste fagmiljøer eller gode rammebetingelser for doktorgradsstudentene. Vi er derimot bekymret for at et såpass rigid formalkrav vil stenge for enkelte fagmiljøers muligheter for videre utvikling av faget på eget faglig grunnlag. Dette vil være et tap for kunnskapsutviklingen.

HiØ vil derfor anbefale ovenfor KD å vurdere andre og mindre rigide formuleringer enn *minst 20 doktorgradsstudenter* (sekundært et noe lavere minstekrav), evt. kombinert med andre strukturelle endringer som vil ivareta behovet for faglig gode og stabile rammevilkår knyttet til doktorgradsutdanningene.

c) Generelt:

HiØ vil bemerke at vi finner det uheldig at eksplisitte bestemmelser knyttet til akkreditering av doktorgradsutdanninger med dette forslaget vil bli spredt på to forskrifter (KDs og NOKUTs), med de uheldige virkninger dette kan få både for framtidige muligheter til å se sammenhenger i regelverket og for fragmentering av et viktig "arbeidsverktøy" for sektoren. Vi forutsetter at NOKUTs nye *forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning* (som er på høring og skal erstatte NOKUTs *forskrift 25. januar 2006 nr. 121 om standarder og kriterier for akkreditering av studier og kriterier for akkreditering av institusjoner av høyere utdanning*) og kommende "søkerhåndbøker" på en god måte vil inkludere/synliggjøre også de bestemmelsene som gis i KDs overordnede forskrift for å unngå tvil om hva som samlet gjelder for å få et doktorgradsstudium akkreditert.

2. Ulike kriterier for akkreditering og revidering doktorgradsstudier

HiØ har ingen innvendinger mot at forskriften åpner for at NOKUT kan utarbeide ulike sett med kriterier og standarder for henholdsvis akkreditering og revidering av doktorgradsstudier (ny § 3-1 femte ledd). Ettersom denne forskriften i det øvrige ikke skiller mellom studienivå i bestemmelser som omhandler akkreditering og revidering av studier, stiller vi imidlertid spørsmål ved at denne todelingen bare skal gjelde for studier på doktorgradsnivå og ikke for master- og bachelorutdanninger. Vi vil tro at behovet for å vurdere *planer og potensialet* ved akkreditering av studier og *resultater og faktisk kvalitet* ved revidering av studier er til stede uavhengig av studienivå, og ber KD vurdere hvorvidt det er nødvendig med en ordlyd som begrenser denne bestemmelsen til kun å gjelde for *doktorgradsstudier*.

Med hilsen

Elin Nesje Vestli
Rektor

Kjell Ove Kjølås
Saksbehandler - FoU